

ENFEKSİYON SERVİSİNDE YATAN HASTALARIN SAĞLIK DURUMLARI VE BAKIM VERENLERİN BİLGİ GEREKSİNİMLERİ: PİLOT ÇALIŞMA

HEALTH CONDITIONS OF THE PATIENTS HOSPITALIZED IN AN INFECTIOUS DISEASES SERVICE AND CAREGIVERS' NEED FOR INFORMATION: PILOT STUDY

Havva SERT^a, Sebahat Gökçe DOĞAN^b, Serap ÇETİNKAYA^c, Meryem PELİN^c,

Ahmet SEVEN^d

ÖZ Amaç: Bu çalışma, enfeksiyon hastalıkları servisinde yatan hastaların sağlık durumlarının ve bakım verenlerin bilgi gereksinimlerinin değerlendirilmesi amacıyla yapıldı. **Gereç ve Yöntem:** Pilot çalışma, 24 Temmuz-15 Ağustos 2017 tarihleri arasında enfeksiyon hastalıkları servisine yatışı yapılan ve çalışmaya katılmayı kabul eden 20 hasta ve refakatçisiyle tanımlayıcı olarak yapıldı. Kurum izni ve etik kurul izni alındıktan sonra, sosyo-demografik özellikleri içeren soru formu, KATZ Günlük Yaşam Aktiviteleri Ölçeği (KATZ-GYA) kullanıldı. **Bulgular:** KATZ-GYA ile değerlendirilen hastaların %35'inin yarı bağımlı, %15'inin ise bağımlı olduğu saptandı. Çalışmada hastaya bakım verenlerin çoğu ağrı (%70), ödem (%95), ilaç yan etkisi (%85) konularında bilgi eksikliği yaşamaktadırlar. Bakım verenlerin çoğu da ilaç yan etkisi (%60) ve kabızlık durumunda ne yapılması gerektiği (%55) hakkında bilgi almak istemektedir. **Sonuç:** Hastaya bakım verenlerin büyük bir çoğunluğunun ağrı, ödem ve ilaç yan etkileri konularında bilgi eksikliği yaşadığı belirlenirken, genelinen ilaç yan etkileri ve kabızlık durumunda ne yapmaları gerektiğini hakkında bilgi almak istedikleri görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Bakım veren, enfeksiyon, hastalar

ABSTRACT Objective: This study was conducted for the purpose of evaluating the medical conditions of the patients hospitalized in an infectious diseases service and caregivers' need for information. **Methods:** The pilot study was carried out descriptively with 20 patients who had been hospitalized in the infectious diseases service between 24 July 2017-15 August 2017. The data were collected using a question form including socio-demographic characteristics, KATZ Daily Life Activities Scale (KATZ-DLA). **Results:** The patients were evaluated with the KATZ-DLA and it was determined that 35% of them were semi-dependent and 15% were dependent. In the study, most of the caregivers experienced lack of knowledge about pain (70%), edema (95%) and drug side effects (85%). Most caregivers also want to know about drug side effects (60%) and what to do in case of constipation (55%). **Conclusion:** The majority of caregivers lacked knowledge about pain, edema and drug side effects. In general, caregivers wanted to learn about drug side effects and what to do in case of constipation.

Key words: Caregivers, infection, patients

GİRİŞ

Dünya Sağlık Örgütü sağlık kavramını 'yalnızca hastalık ve sakatlığın olmayışı değil, fiziksel, mental ve sosyal yönden tam bir iyilik hali' olarak tanımlamıştır.¹ Bireylerde fiziksel, sosyal veya mental yönde oluşan herhangi bir fonksiyon kaybı hastalıkla sonuçlanmaktadır. Hastalık yalnızca hasta bireyler için değil onların yakınları için de zorlu ve stresli bir süreçtir. Bu süreçte hasta yakınları bir yandan hastalarının acı çekebileceği, yatağa bağımlı olma korkularını yaşarken bir yandan da hastalarının bakımlarını üstlenmektedirler.² Hasta yakınlarının hem hastane ortamına uyum sağlamaya çalışmaları hem de hastalarının ruhsal ve fiziksel bakımında sorumluluk almaları kaygı ve stres oluşturmaktadır.^{3,4} Refakatçiler, hastalarının sadece hastaneye yatış sürecinde değil bütün hayatı boyunca bakım ve tedavi aşamalarında sorumluluk

almaktadırlar.² Bu nedenle refakatçilerin hastalık ve hastalığa ilişkin durumlarla ilgili yeterli bilgiye sahip olmaları gerekmektedir. Dolayısıyla hemşirelere, hasta ailelerinin gereksinimlerinin belirlenmesi ve onlara yönelik eğitim ve bilgilendirme yapılması aşamasında önemli görevler düşmektedir.⁴ Bu bilgiler doğrultusunda; bu çalışma enfeksiyon servisinde yatan hastaların sağlık durumları ve bakım verenlerin bilgi gereksinimlerini belirlemek amacıyla yapıldı.

GEREÇ VE YÖNTEM

Bu pilot çalışma, enfeksiyon servisinde yatan hastaların sağlık durumları ve bakım verenlerin bilgi gereksinimlerini belirlemek amacıyla yapıldı.

Araştırmanın Örnekleme

Araştırmanın örnekleme 24 Temmuz 2017–15 Ağustos 2017 tarihleri arasında Sakarya il

Geliş Tarihi/Received:27.10.2018; Kabul Tarihi/Accepted:13.08.2019

^aDr. Öğr. Üyesi, Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği, SAKARYA

^bHemşire, Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Sakarya Üniversitesi Merkez Eğitim Araştırma Hastanesi, SAKARYA

^cAraş. Gör., Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği, SAKARYA

^dAraş. Gör. Dr., Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği, SAKARYA

Yazışma Adresi/Correspondence: Havva SERT

E-posta: hsert@sakarya.edu.tr

merkezinde bulunan bir üniversite eğitim ve araştırma hastanesinde enfeksiyon servisinde yatan iletişim problemi olmayan tüm hasta (n=20) ve hasta yakınları (n=20) üzerinde tanımlayıcı olarak yapıldı.

Veri Toplama Araçları

Veriler, sosyo-demografik özellikleri içeren soru formu, literatür taranarak oluşturulan bilgi gereksinimi formu ve Katz günlük yaşam aktiviteleri ölçeği kullanılarak toplandı. Katz günlük yaşam aktiviteleri ölçeği bireylerin banyo, giyinme, tuvalet, hareket, boşaltım ve beslenme aktiviteleri gibi bilgileri içeren altı sorudan oluşmaktadır. Ölçekte puanlar, bireylerin günlük yaşam aktivitelerini gerçekleştirme durumlarına bağlı olarak (bağımlı, bağımsız, yarı bağımlı) her bir aktivite için 1 ile 3 arasında puan verilmektedir. Katz günlük yaşam aktiviteleri ölçeğine göre alınan puanlar 0-6 arasında ise bağımlı, 7-12 arasında ise yarı bağımlı, 13-18 arasında ise bağımsız olarak değerlendirilir. Yapılan bir çalışma da ölçeğin Cronbach's α değeri 0.838 olarak bulunmuştur.⁵

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmaya başlamadan önce, hastaneden ve etik kuruldan yazılı izinler alındı. Araştırma örneklemini oluşturan hastalardan ve hasta yakınlarından gönüllülük ilkesi göz önünde bulundurulmuş bilgilendirilmiş onam alınmış ve imzalatılmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizi aşamasında SPSS (IBM Statistical Packages for the Social Sciences) 20,0 istatistik programı kullanıldı. Veriler ortalama, standart sapma (Ort \pm SS), sayı ve yüzdelik olarak verildi.

BULGULAR

Hastaların sosyo-demografik ve hastalığa ilişkin durumlarına bakıldığında; %50'sinin kadın, %60'ının ilkökul mezunu, %50'sinin ise çalışmadığı saptandı. Hastaların yaş ortalamalarının 54.90 \pm 17.66, kilo ortalamasının 78.60 \pm 17,61 kg, boy ortalamasının 164.20 \pm 10.08 cm olduğu ve %70'inin fazla kilolu/obez olduğu belirlendi. Hastaların hastaneye yatış nedenlerine bakıldığında sırasıyla idrar yolu enfeksiyonu (%30), bulaşıcı hastalıklar (%5), yumuşak doku enfeksiyonu (%25), gastroenterit (%10), ateş etyolojisi (%5) ve diğer nedenler (diyabetik ayak, peritonit, pnomoni, trombositopeni) (%25) olduğu görüldü. Hastaların %75'i 0-7 gündür serviste yattığı belirlendi. Hastaların %30'una foley

kateter takıldığı, %10'unun basınç ülserine sahip olduğu, %50'sinin beslenme ve boşaltım sorunu yaşadığı belirlendi(Tablo 1). Hastaların ağrı durumlarına bakıldığında ise %20'sinin ağrısının olduğu görüldü. Hastaların %30'unda ise ödem ve hareket kısıtlılığı mevcuttu (Tablo 1).

Katz günlük yaşam aktiviteleri (KATZ-GYA) ölçeğine göre hastaların 3'ünün bağımlı, 7'sinin yarı bağımlı ve 10'nunun bağımsız olduğu saptandı. Cinsiyet, eğitim durumu, hastanede yatış günü, ağrı durumu ve hareket kısıtlaması ile KATZ günlük yaşam aktiviteleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı (p>0.05) belirlendi. Ev hanımı olanların %30'unun (6) GYA açısından bağımsız, foley kateter kullananların %10'unun (2), basınç yarası olanların %10'unun (2) ve nörolojik bozukluğu olanların %10'unun (2) GYA açısından bağımlı olduğu saptandı (Tablo 2).

Yaş ortalaması 46.10 \pm 14.80 olan refakatçilerin sosyo-demografik özelliklerine bakıldığında ise %85'inin kadın, %60'ının ilkökul mezunu ve %80'inin çalışmadığı belirlendi. Hasta yakınlarının %85'inin daha önceden refakatçilik deneyimine sahip olduğu, %45'inin refakatçi değişimi yapmadığı, hastaya refakat edenlerin çoğunluğunun eşi (%25) ve çocukları (%25) olduğu saptandı. Hasta yakınlarının en çok bilgi almak istedikleri kişilerin hekimler olduğu tespit edildi (Tablo 3).

Hasta yakınlarının %50'si hastalarına nasıl ağız bakımı vermesi gerektiğini, %70'i ağrısı olduğunda ne yapması gerektiğini, %40'ı damar yolunda neleri gözlemesi gerektiğini bilmediklerini belirtti. Ağız bakımının nasıl yapılacağını bilmeyenlerin %35'i, ağrısı olduğunda ne yapması gerektiğini bilmeyenlerin %50'si, damar yolunda neleri gözlemesi gerektiğini bilmeyenlerin %35'i bilgi almak istediklerini ifade etti. Hasta yakınlarının %60'ı hastalarının kabız olmaması için ne yapması gerektiğini, %55'i ise eve çıktığında ne yapması gerektiğini bilmediklerini ifade ederken, %55'i hastalarının kabız olmaması için ne yapması gerektiği, %50'si ise eve çıkınca hastalara nasıl bakım vermesi gerektiği hakkında bilgi almak istediklerini belirtti. Refakatçilerin %95'i hastalarında basınç yarası gelişmemesi için ne yapması gerektiğini bilmezken %5'i bu konu hakkında bilgi almak istediğini ifade etti. Hasta yakınlarının %95'i ödemli bölgeye nasıl bakım vereceğini bilmezken bunların %15'i bu konu hakkında bilgi talebinde bulundu (Tablo 4). Hasta

yakınlarının en çok bilgiye sahip olduğu durumlara bakıldığında; hastaya bakım verirken

Tablo 1. Hastaların Sosyodemografik ve Sağlık Durumuna İlişkin Bilgiler

Değişkenler	Ort	%	N
Yaş	54.90±17.66		
Cinsiyet			
Kadın		50	10
Erkek		50	10
Kilo	78.60±17.61		
Boy	164.20±10.08		
BKİ			
Zayıf		5	1
Normal		25	5
Fazla kilolu		30	6
Obez		40	8
Eğitim Durumu			
Okuryazar değil		20	4
İlkokul mezunu		60	12
Ortaokul mezunu-lise mezunu		20	4
Mesleği			
Emekli		30	6
Serbest meslek		20	4
Çalışmıyor		50	10
Yatış nedeni			
İdrar yolu enfeksiyonu		30	6
Bulaşıcı hastalıklar (Hepatit, HIV)		5	1
Yumuşak doku enfeksiyonu (selülit)		25	5
Gastroenterit		10	2
Ateş etyolojisi		5	1
Diğer nedenler (diyabetik ayak, peritonit, pnomoni, trombotopeni)		25	5
Hastanede toplam yatış günü			
0-7 gün		75	15
7gün ve üzeri		25	5
Foley kateter kullanma durumu			
Evet		30	6
Hayır		70	14
Basınç yarası			
Evet		10	2
Hayır		90	18
Beslenme sorunu			
Evet		50	10
Hayır		50	10
Boşaltım sorunu			
Evet		50	10
Hayır		50	10
Ağrı			
Evet		20	4
Hayır		80	16
Ödem			
Var		30	6
Yok		70	14
Hareket kısıtlama			
Var		30	6
Yok		70	14

kullanılacak ortak alanlar (%100), hasta ziyaret saatleri (%90), hastayı nasıl besleyeceği (%95), diyetini (%80), dini hizmetler (namaz kılma

yeri) (%75) ve hasta için kullanılan cihazlar (%75) hakkında bilgiye sahip oldukları görüldü (Tablo 4).

Tablo 2. KATZ Günlük Yaşam Aktiviteleri ile Hastaların Özelliklerine İlişkin Verilerin Karşılaştırılması

Grup	Bağımlı	Yarı bağımlı	Bağımsız	Toplam	X ²	Sd	p
Cinsiyet							
Kadın	2 (%10)	2 (%10)	6 (%30)	10 (%50)	2.019	1	0.474
Erkek	1 (%5)	5 (%25)	4 (%20)	10 (%50)			
Eğitim Durumu							
Okur-yazar değil	2(%10)	1 (%5)	0(%0)	3 (%15)	6.329	1	0.117
İlkokul mezunu	1 (%5)	4 (%20)	8 (%40)	13 (%65)			
Ortaokul-lise mezunu	0 (%0)	2 (%10)	2(%10)	4 (%20)			
Meslek							
Serbest meslek	1 (%5)	5 (%25)	4 (%20)	10 (%50)	8.656	1	0.027
Çalışmıyor	2 (%10)	0 (%0)	0 (%0)	2(%10)			
Ev hanımı	0 (%0)	2 (%10)	6 (%30)	8(%40)			
Yatış Günü							
0-7 gün	2 (%10)	7 (%35)	6 (%30)	15 (%75)	5.159	1	0.231
8-15 gün	0 (%0)	0 (%0)	3 (%15)	3 (%15)			
16 gün ve üzeri	1 (%5)	0 (%0)	1 (%5)	2 (%10)			
Foley Kullanımı							
Var	2 (%10)	4 (%20)	0 (%0)	6 (%30)	8.917	1	0.005
Yok	1 (%5)	3 (%15)	10 (%50)	14 (%70)			
Basınç Yarası							
Var	2 (%10)	0 (%0)	0 (%0)	2 (%10)	7.086	1	0.016
Yok	1 (%5)	7 (%35)	10 (%50)	18 (%90)			
Ağrı							
Var	1 (%5)	1 (%5)	2 (%10)	4 (%20)	0.907	1	1.00
Yok	2 (%10)	6 (%30)	8 (%40)	16 (%80)			
Hareket Kısıtlaması							
Var	2 (%10)	2 (%10)	2 (%10)	6 (%30)	2.325	1	0.349
Yok	1 (%5)	5 (%25)	8 (%40)	14(%70)			
Nörolojik Bozukluk							
Var	2 (%10)	2 (%10)	0 (%0)	4 (%20)	6.323	1	0.024
Yok	1 (%5)	5 (%25)	10 (%50)	16 (%80)			

TARTIŞMA

Çalışma grubundaki hasta yakınlarının %60'ı hekimlerden bilgi almak isterken, %40'ı da hem hekimlerden hem de hemşirelerden bilgi almak istediğini bildirdi. Doğu'nun (2013) çalışmasında hasta bireylerin ameliyatla ilgili %40.2'sinin doktordan, %19.6'sının hemşireden, %31.4'ünün hem doktordan hem de hemşireden, %8.8'inin de herhangi bir sağlık personelinden bilgi aldığı görülmüştür.⁶ Ünlüoğlu ve ark. 1997 yılında diyaliz

hastalarında yaptığı çalışmalarında en çok bilgi almak istedikleri kişilerin doktorlar olduğunu saptanmışlardır.⁷ Şahin ve ark.'nın 2015 yılında yapmış oldukları çalışmada hastaların bakımı ile çoğunlukla çocukları (%29,4) ve eşleri (%27,5) ilgilenmekteyken bu durum mevcut çalışma ile paralellik göstermiştir.⁸ Ayrıca Ölçüm ve arkadaşlarının (2018) yaptığı çalışmada da çalışmamıza benzer şekilde hastaya en fazla bakım verenlerin çocukları ve eşleri olduğu görülmüştür.⁹

Çalışmada hastaların mevcut durumu (%60) hakkında bilgiye sahip oldukları görülmüştür. Doğu'nun (2013) çalışmasında ise hastaların %80.4'ünün tıbbi tanılarını hakkında bilgi sahibi

oldukları saptanmıştır.⁶ Çalışmamızda hastalara mevcut durumları hakkında bilgi verildiği fakat enfeksiyon servisinin hasta yoğunluğunun fazla

Tablo 3. Hasta Yakınlarının Sosyodemografik ve Hasta Refakatine İlişkin Bilgiler

Değişkenler	Ort	%	N
Yaş	46.10±14.80		
Cinsiyet			
Kadın		85	17
Erkek		15	3
Eğitim Durumu			
İlkokul		60	12
Ortaokul-Lise		30	6
Üniversite		10	2
Mesleği			
Emekli		5	1
Serbest meslek		15	3
Çalışmıyor		80	16
Refakatçi deneyimi			
Var		85	17
Yok		15	3
Refakatçi değişim sıklığı			
0 gün		45	9
1-3 gün		40	8
4-7 gün		15	3
Hastaya yakınlık durumu			
Eşi		25	5
Annesi		5	1
Kız kardeşi		10	2
Kızı-oğlu		25	5
Diğer (görümce, gelin)		35	7
En çok bilgi almak istedikleri kişi			
Hekimler		60	12
Hemşire		40	8

olması nedeniyle yeterli bilgi verilmediği düşüncesindeyiz.

Bu çalışmada hastaya bakım verenlerin hasta hakkında bilgi almak istedikleri duruma bakıldığında; hasta yakınlarının en çok hastalarının kullandığı ilaçların yan etkilerini (%60), hastalarının kabız olmaması için neler yapması gerektiğini (%55), hastalarının ağrısı olduğu durumlarda ne yapması gerektiği (%50), hastası eve çıktığında nasıl bakım vermesi gerektiği hakkında bilgi almak istediklerini (%50) görülürken Şahin ve arkadaşlarının (2015) kolorektal sorunu olan hastalar, Çetinkaya ve Aşiret'in (2017) dahili ve cerrahi kliniklerde yatan hastalar, Güçlü ve Kurşun'un 2017'de genel cerrahi hastaları üzerinde yaptıkları çalışmalarda en fazla bilgi alma gereksinimi duydukları alanların tedavi ve

komplikasyonlar, yaşam aktiviteleri, yaşam kalitesi, ilaçlar olduğu belirlenmiştir.^{8,10-11} Uzun ve arkadaşlarının (2002) cerrahi kliniklerde ve cerrahi yoğun bakım ünitelerinde yatan hasta ailelerinin gereksinimleri belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmada en çok bilgi gereksinimlerinin hastalığın prognozu ve gidişatı hakkında olup mevcut çalışmadan farklılık göstermektedir.³ Ünlüoğlu ve arkadaşlarının 1997 yılında diyaliz hastalarında yaptığı çalışmada en çok bilgi almak istediklerini konuların hastalığın mevcut durumu ve tedavisi olduğu ve bu durumun çalışmamız ile farklılık gösterdiği saptanmıştır.⁷ Bu farklılığın sebebi enfeksiyon servisinde çalışan sağlık profesyonellerinin hastaların mevcut durumu ve gidişatı hakkında daha sık bilgilendirme yapmaları olabilir.

Tablo 4. Hasta Yakınlarının Bilgi Gereksinimlerine İlişkin Bilgiler

	n (%)	n (%)	n (%)
Hasta Yakınlarının Bilgi Gereksinimleri	Evet	Hayır	Bilmiyorum Bilgi almak isterim
1.Hastamın mevcut durumunu biliyorum.	12 (60)	8 (40)	8 (40)
2.Hastam için kullanılan tüm cihazlar hakkında bilgi sahibiyim.	15 (75)	5 (25)	5 (25)
3.Hastama yapılan tüm uygulamalar hakkında (ilaç, bakım uygulamaları, laboratuvar, radyoloji bulguları sonuçları) bilgi sahibiyim.	13 (65)	7 (35)	7 (35)
4.Hastamın ağız bakımını nasıl yapacağımı biliyorum.	10(50)	10(50)	7 (35)
5.Hastamın ağrısı olduğunda ne yapacağımı biliyorum.	6(30)	14(70)	10 (50)
6.Hastanın damar yolunda neleri gözlemem gerektiğini biliyorum.	12(60)	8(40)	7 (35)
7.Hastamın ilaçların nasıl kullanılması gerektiğini biliyorum.	13(65)	7(35)	4 (20)
8.Hastamın kullandığı ilaçların yan etkilerini biliyorum.	3(15)	17(85)	12 (60)
9.Hastamın kabız olmaması için neler yapılması gerektiğini biliyorum.	8(40)	12(60)	11 (55)
10.Hastamın eve çıktığında ne yapmam gerektiğini biliyorum.	9(45)	11(55)	10 (50)
11.Hastamı ne zaman ziyarete geleceğimi biliyorum.	18(90)	2(10)	2(10)
12.Hastama bakım verirken kullanacağım ortak alanları biliyorum (tuvalet, banyo, mutfak, sigara odası, kantin, kirli odası, bekleme odası)	20(100)	0(0)	0(0)
13.Hastamı nasıl besleyeceğimi biliyorum.	19(95)	1(5)	1(5)
14.Hastamın diyeti hakkında bilgim var.	16(80)	2(10)	2(10)
15.Hastamda yatak yarası açılmaması için ne yapmam gerektiğini biliyorum.	1(5)	19(95)	1(5)
16. Hastamın ödemli bölgesine nasıl bakım vermem gerektiğini biliyorum.	1(5)	19(95)	3(15)
17.Dini hizmetler ile ilgili bilgi almak isterim (namaz kıılma yeri)	15(75)	3(15)	3 (15)

Çalışmada hasta yakınlarının en çok bilgiye sahip olduğu durumlara bakıldığında; en çok hasta bakımı için kullanılan ortak alanlar, hasta ziyaret saatleri, hastayı nasıl besleyeceği, diyetini, dini hizmetler ve hasta için kullanılan cihazlar hakkında bilgiye sahip oldukları görülürken çalışmadan farklı olarak Çetinkaya ve Aşiret'in (2017), Şahin ve arkadaşlarının (2015), Güçlü ve Kurşun'un (2017) hastalar üzerinde yaptıkları çalışmalarda hastaların en az bilgi gereksinimlerinin cilt durumuna ilişkin duygular olduğu saptanmıştır.^{8,10-11} Bu farklılığın nedeni; enfeksiyon servisinde yatan hastaların cerrahi kliniklerde yatan hastalara göre serviste daha uzun süre yatmaları bu nedenle genel hastane kurallarını iyi bilmeleri, cerrahi hastaları kadar cilt ve yara yeri kontrolüne gerek duyulmaması olabilir. Çalışmada Katz günlük yaşam aktivitelerine göre hastaların çoğunluğunun (%50) bağımsız olduğu saptandı. Enfeksiyon servisinde yatan hastalara ilişkin günlük yaşam aktivitelerini

inceleyen çalışmaya rastlanılmamıştır. Yaşlı bireyler üzerinde yapılan başka bir çalışmada bireylerin %83'ünün tüm aktivitelerde bağımsız olduğu saptanmış olup çalışma ile paralellik göstermektedir.¹² Mevcut çalışmadan farklı olarak Taşdelen ve Ateş'in (2012) çalışmasında hastaların genel aktivitelerde bağımlı oldukları belirtilmektedir.¹³ Bu farklılığın nedeni çalışmamızın enfeksiyon servisinde yatan tüm yaş gruplarını kapsamaması ve çeşitli tanıları içinde barındırmasından kaynaklanmaktadır.

SONUÇ

Çalışmada hastaya refakat edenlerin genel hastane kurallarını iyi bildiği görülmüştür. Hastaya bakım verenlerin hasta hakkında bilgi almak istedikleri duruma bakıldığında ise; hasta yakınlarının en çok ilaçların yan etkileri, boşaltım sorunları, ağrı durumları ve evde bakım hakkında bilgi almak istedikleri saptanmıştır. Bu nedenle sağlık profesyonellerinin hasta ve ailelerine eğitim

vermesi önerilebilir. Ayrıca hastaların %15'nin günlük yaşam aktiviteleri açısından bağımlı olduğu görülmektedir. Bu kapsamda bağımlı ve yarı bağımlı hasta gruplarının yaşam kalitelerinin artırılması, kişisel ihtiyaçlarının karşılanması için refakatçilerin ihtiyaç duydukları bilgilerin verilmesi önerilir. Araştırmanın farklı kurumlar ve daha büyük örneklem grubu ile farklı değişkenlerin de sorgulandığı çalışmalara da ihtiyaç vardır.

KAYNAKLAR

1. Dünya Sağlık Örgütü, Sağlık, <https://www.who.int/about/who-we-are/constitution> Erişim tarihi: 15.03.2019.
2. Öner B, Güldal D, Şemin S. Hastanelerde neden refakatçi kalıyorlar? Türkiye Aile Hekimliği Dergisi 2007;5(1-4):18-21.
3. Uzun Ö, Özer N, Akyıl RÇ. Bazı cerrahi kliniklerde ve cerrahi yoğun bakım ünitelerinde yatan hastaların ailelerinin gereksinimleri. Atatürk Üniversitesi Tıp Dergisi 2002;34(2):39-45.
4. Özgürsoy BN, Akyol AD. Yoğun bakım ünitesinde yatan hastaların ailelerinin gereksinimleri. Yoğun Bakım Hemşireliği Dergisi 2008;12(1):33-38.
5. Arik G, Varan HD, Yavuz BB, Karabulut E, Kara O, Kilic MK. et al. Validation of Katz index of independence in activities of daily living in Turkish older adults. Arch Gerontol Geriatr 2015;61(3):344-350.
6. Doğu Ö. Cerrahi girişim planlanan hastaların eğitim gereksinimlerinin karşılanması ve eğitimin hasta bireyin psikolojik hazırlığına etkisi-Sakarya örneği. DÜ Sağlık Bil Enst Derg 2013;3(3):10-13.
7. Ünlüoğlu G, Özden A, İnce E. Diyaliz hastalarının bilgilendirilme gereksinimleri. Türk Turk Neph Dial Transpl 1997;3-4:125-130.
8. Şahin SY, İyigün E, Açikel C. Kolorektal kanser cerrahisi uygulanan hastaların bilgi gereksinimlerinin belirlenmesi. Taf Preventive Medicine Bulletin 2015;14(5):401-405.
9. Ölçüm Hİ, Özşen K, Diken Aİ, Yazla E, Karadere ME. Kardiyovasküler cerrahi yoğun bakım birimlerinde hasta yakınının gereksinimleri: anksiyete ve depresyon ile ilişkisi. Yoğun Bakım Derg 2018;9(3):63-7.

10. Çetinkaya F, Aşiret GD. Dahili ve cerrahi kliniklerdeki hastaların öğrenim gereksinimlerinin belirlenmesi. DEUHFED 2017;10(2):93-99.

11. Güçlü A, Kurşun Ş. Genel cerrahi hastalarının taburculuk eğitim gereksinimleri. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi 2017;20(2):107-113.

12. Sonn U. Longitudinal studies of dependence in daily life activities among elderly persons. Scand J Rehabil Med Suppl. Supplement 1996;34(1):1-35.

13. Taşdelen P, Ateş M. Evde bakım gerektiren hastaların bakım gereksinimleri ile bakım verenlerin yükünün değerlendirilmesi. HEAD 2012;9(3):22-29.